

اخبار نیمسال پرحادثه ۱۳۲۵
ده ها تن کشته شدند تا زمینه ملی شدن نفت فراهم شود

تاریخی ترین اعتصاب کارگران نفت در خوزستان

جنبش پرقدرت و متشکل کارگری در فاصله ۱۳۲۵-۱۳۳۲ مهر خود را بر هر رویداد مترقی در ایران می زد. حضور سندیکاها و در راس آنها "شورای متحده کارگری" مهم ترین وزنه در صحنه تصمیمات مهم اقتصادی و سیاسی کشور بود. کانون اصلی این قدرت در خوزستان و صنایع نفت، اصفهان و صنایع نساجی، مازنداران و صنایع نساجی و تهران متمرکز بود، اما حرف اول و آخر را کارگران متشکل صنایع نفت می زدند. چنان که در نیمه اول سال ۱۳۲۵ زدند.

ارتجاع، دربارشاهنشاهی، استعمار انگلیس، فئودال ها و سرمایه داران نوکیسه ایران از نیروی نظامی برای مقابله با این جنبش پرقدرت بهره می گرفتند، اما علیرغم تلفاتی که هر اعتصاب و تظاهراتی بر جای می گذاشت، حرف آخر را جنبش کارگری می زد. تقریباً تمام تاریخ نگاران متمایل به دولت مصدق و یا وقایع نگاران حکومتی، هرگاه درباره ملی شدن صنعت نفت ایران سخن گفته و می گویند و یا می نویسند، از کنار این واقعیت که پیش از دولت مصدق این کارگران نفت بودند که برای استقلال از انگلستان قیام کردند و دولت مصدق متأثر از این خواست ملی در مجلس سخن از ملی کردن نفت ایران گفت عبور می کنند. درحالیکه جان کلام اینجاست! در مرور این شماره اخبار نیمه اول ۱۳۲۵ می خوانید که حتی مطبوعات رسمی و متمایل به دربار و حکومت نیز ناچار شدند نه تنها اخبار اعتصاب بزرگ نفت گران در جنوب ایران را منعکس کنند، بلکه به قربانیان یورش به این اعتصاب نیز اشاره کنند. ملی شدن نفت ایران، از دل این اعتصاب خونین بیرون آمد و نه از درون مجلس در تهران. جمهوری اسلامی و بویژه دولت احمدی نژاد و فرمان رهبر جمهوری اسلامی "علی خامنه ای" برای لغو اصل ۴۴ قانون اساسی که بموجب آن عملاً ملی بودن و نظارت دولت و مجلس و مردم بر بزرگترین ثروت کشور، یعنی نفت نفی شده است، پای روی این سابقه خونین ملی شدن نفت ایران گذاشته اند. بدنبال این اعتصاب پرتوان و پیروز است که جلسه شورای عالی کار با حضور وزیرای توده ای که به کابینه قوام وارد شده اند تشکیل شده و به سود قانون کار و سنگین شدن وزنه کارگران در برابر کارفرمایان تصمیم می گیرد. در برابر، عشایر جنوب برای تحریک دولت مرکزی و درجهت تقابل با جنبش کارگری تهدید به درخواست کمک از انگلستان کرده اند!

بحث بر سر برگزاری اول ماه مه، که هنوز، هر اردیبهشت ماه در جمهوری اسلامی نیز با تب و لرز توام می شود، بموجب اخباری که در همین شماره می خوانید، سابقه ای ۶۰ ساله دارد. با این تفاوت که در سالهای پیش از کودتای ۲۸ مرداد این سالروز با شکوه تمام در سراسر کشور- بویژه مناطق کارگری- برگزار شد و در سالهای پس از کودتا نیز رژیم کودتا تنها کاری که توانست بکند حکومتی کردن این روز درکنار قبول تعطیل عمومی اول ماه مه بود و در جمهوری اسلامی، حاکمیتی که با ادعای حکومت مستضعفان برسر کار آمد سه پا عقب گذاشته و برای رویارویی با اول ماه مه به سالهای حکومت شبه فاشیستی رضاشاه بازگشته است. در خبرهای زیر می خوانید که هیات دولت برای اعلام برنامه های اول ماه مه تشکیل جلسه داده است.

در کنار اخبار جنبش کارگری و حوادث خونین اعتصاب نفتگران جنوب کشور، با یورش به متینگ ها و تظاهرات در تهران و برخی شهرها- از جمله سمنان- آشنا می شوید که شباهت تام و تمام به رویدادهائی مشابه در جمهوری اسلامی دارد. تلافی اعتصاب موفق کارگران

نفت در جنوب کشور را، ارتجاع در تهران بر سر حزب توده ایران در می آورد! سخنان وزیر جنگ وقت بی شباهت به سخنان فرمانده نیروی انتظامی دولت احمدی نژاد نیست و شیرین کاری های نیروهای فشار برای حمله به شهرداری تهران و منحرف کردن افکار عمومی از خواست کارگران طالب کار که در برابر شهرداری تهران دست به تظاهرات زده اند نیز دقیقاً مشابه شیرین کاری های است که در جمهوری اسلامی شاهدیم.

بدین ترتیب است که مشاهده می کنیم: مقاومت نیروهای ارتجاعی- چه در حاکمیت و چه در پناه حاکمیت- در برابر نیروهای مترقی و تحول خواه پیوسته یکسان است، تنها بهانه ها و توجیحات آنها می تواند متفاوت باشد. مثلاً در زمان شاه در دفاع از کیان سلطنت و حفظ نظم و در جمهوری اسلامی به بهانه انقلابی که ۲۸ سال از آن می گذرد و دفاع از کیان اسلام و ولایت و توجیحات مذهبی همراه است. اهداف یکی است، رنگ و روی آنها متفاوت است.

حال اخبار را از مجله "کلیات مطبوعات نیمه اول ۱۳۲۵" مرور کنید:

جشن اول ماه مه

ساعت ۱۱ و نیم روز سه شنبه سوم اردیبهشت جلسه مطبوعاتی با حضور آقای نخست وزیر و آقای مظفرفیروز و آقای بهار وزیر فرهنگ و عده ای از مدیران جراید تشکیل و در موضوع عید اول ماه مه مذاکرات مفصلی بعمل آمد و نیم ساعت بعد از ظهر جلسه ختم شد.

دوشنبه سوم تیرماه

ساعت ۱۱ امروز عده ای از زن و مرد به شهرداری حمله نموده و یک قسمت از شیشه ها و در و پنجره عمارت شهرداری را با سنگ و آجر شکستند. از قرار معلوم این عده برای درخواست کار در جلو شهرداری اجتماع نموده بودند که در نتیجه تحریکات بعضی عناصر آشوب طلب این اقدام از ایشان سر زده بود.

در جلسه ای که بعد از ظهر همین روز در شهرداری تشکیل گردید آقای وزیر جنگ اظهار داشتند که از طرف دولت ماموریت دارند از هر نوع آشوب و هرج و مرج جلوگیری نمایند و کسانی که بخواهند بنام آزادی مزاحمت برای مردم ایجاد کنند شدیداً تعقیق خواهند شد. آقایان اعضای اتحادیه کارگران که در این جلسه حضور داشتند اظهار نمودند کسانی که به شهرداری حمله و پنجره و شیشه ها را شکسته اند از اعضای اتحادیه نبوده و اشخاص متفرقه بوده اند.

یکشنبه ۲۳ تیرماه

صبح امروز در حدود صد هزار نفر از کارگران شرکت نفت ایران و انگلیس در شهرهای آبادان، اهواز، مسجد سلیمان و آقاجاری و دیگر مراکز نفتی اعتصاب نموده و دست از کار کشیدند و در باشگاه های اتحادیه اجتماعی و درخواست نمودند:

۱- شرکت نفت ایران و انگلیس از مداخله در امور سیاسی خود داری کند و عشایر عرب را بر ضد کارگران اتحادیه برنیانگیزد.

۲- آقای مصباح فاطمی استاندار خوزستان به تهران احضار گردد.

این اعتصاب و اجتماع آرامش را در شهرهای مزبور بر هم زد و آقای مصباح فاطمی برابر اختیاراتی که هیات وزیران به ایشان داده بودند فرمانداری نظامی در آن نقاط اعلام داشتند. در آبادان اعتصاب جدی تر بود و در نتیجه زد و خوردی رخ داد که جمعی مقتول و تعدادی هم زخمی شدند. تعداد مقتولین از ۱۷ تا ۴۴ و زخمی ها ۱۵۰ نفر بودند.

دوشنبه ۲۴ تیرماه

امروز هیاتی به ریاست آقای مظفر فیروز معاون سیاسی آقای نخست وزیر و عضویت آقای آرامش کفیل وزارت بازرگانی و پیشه و هنر و آقای ورزی بازرس مخصوص آقای نخست وزیر و آقای ثقفی مدیرکل وزارت بازرگانی و پیشه و هنر و آقای حمید رضوی رئیس اداره اطلاعات و خبرگزاری پاری و آقای فرشید مدیر روزنامه دنیای امروز به نمایندگی از طرف جراید تهران برای رسیدگی به قضایای اعتصاب کارگران شرکت نفت به اهواز عزیمت نمودند. پس از ورود هیات مربوط و رسیدگی به تقاضاها و توصیه آقای مظفر فیروز کارگران مشغول کار شدند بشرط آن که به تقاضاهای آنها رسیدگی شود.

چهارشنبه ۲۶ تیر

امروز صبح در نتیجه زدوخوردی که بین افراد حزب توده و دسته فدائی(وابسته به فئودال های منطقه) در سمنان روی داد ۲ نفر کشته و ۲۱ تن زخمی شدند.

دوشنبه ۱۴ مرداد

امروز به مناسبت چهل و یکمین سال مشروطیت ایران از طرف احزاب جشن هائی برپا شد و متینگ هائی داده شد. متاسفانه پس از پایان متینگ حزب دمکرات ایران در میدان سپه بعلت نامعلومی بین طرفداران حزب دمکرات ایران و حزب توده در خیابان فردوسی مقابل کلوب اتحادیه کارگران نزاعی بوقوع پیوست که در نتیجه آن بیش از ۴۰ نفر مجروح شدند.

دوشنبه ۱۴ مرداد

از طرف رادیو بیروت خبری منتشر گردید مبنی بر اینکه روسای عشایر خوزستان یادداشتی به مدیرکل اتحادیه اعراب فرستاده و تقاضا کرده اند آنها را از فشار دولت ایران حفظ کند.

چهارشنبه ۲۳ مرداد

امروز اولین جلسه شورای عالی کار- پس از تشکیل دولت ائتلافی با حضور سه وزیر توده ای- در کاخ جدید وزارت کار با حضور آقای مظفر فیروز و نمایندگان وزارت کشاورزی و وزارت پیشه و هنر و شرکت نفت انگلیس و ایران و نمایندگان کارفرمایان و کارگران تشکیل گردید و آقای مظفر فیروز بیاناتی راجع به وضع قانون کار و حمایت از کارگران ایراد فرمودند و قرار شد شورای عالی کار مرتباً هفته ای دو مرتبه تشکیل شود.

راه توده ۱۳۴ ۲۸,۰۵,۲۰۰۷